



ymparistolupa.etela@avi.fi

anna.laiho@avi.fi

kari.pirkanniemi@avi.fi

viite ESAVI/12215/2018, Venator P&A Finland Oy, Porin titaanidioksiditehtaan luvan muuttaminen, Pori

Varsinais-Suomen ELY-keskuksen lausunto Porin titaanidioksiditehtaan luvan muuttamista koskevasta hakemuksesta

Etelä-Suomen aluehallintovirasto on pyytänyt Varsinais-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen ympäristö- ja luonnonvarat vastualueen lausuntoa Venator P&A Finland Oy:n hakemuksesta, joka koskee Porin titaanidioksiditehtaan ympäristöluvan muuttamista. Lausuntoa on pyydetty erityisesti toiminnan tarkkailusta ja lupamääräyksiin tarvittavista muutoksista supistuvan tuotannon johdosta.

Hakemus koskee Porin titaanidioksiditehtaan nykyistä supistettua toimintaa, joka vastaa noin 20 % tehtaan nimelliskapasiteetista (130 000 t/a titaanidioksidipigmenttiä). Vuonna 2017 tapahtuneen tulipalon jälkeen tuotantoprosessin alkupää ja rikkihappotehdas eivät ole olleet käytössä. Hakemuksen liitteenä (26b) olevan tiedotteen mukaan Porin titaanidioksiditehdas on tarkoitus sulkea siirtämäjän jälkeen, jonka on arvioitu kestävän noin vuoteen 2021. Tehtaan teknologiaa tullaan siirtämään yhtiön muihin toimipisteisiin. Siirtämävaiheen aikana käytössä olevat prosessit ovat seuraavat:

- Puhtaan veden valmistus (vesilaitos)
- Jätevedenpuhdistamo
- Titaanidioksidin jälkikäsittely
- UV-titanin valmistus ja jälkikäsittely

Varsinais-Suomen ELY-keskus on tutustunut hakemukseen ja toteaa siinä esitetyn ja muiden valvontaviranomaisen käytössä olevien tietojen perusteella seuraavaa:

Raaka-aineiden ja kemikaalien varastointi sekä käsittely

Tehtaan kemikaalien siirto- ja varastointitoiminnot tulee suunnitella, ohjeistaa ja toteuttaa niin, että kemikaaleja ei poikkeustilanteissakaan pääse kulkeutumaan maaperään, pohjavesiin tai vesistöön. Vallitiloissa olevissa kemikaalisäiliöissä ei saa säilyttää vallitilavuuden ylittäviä määriä terveydelle tai ympäristölle vaarallisia tai haitallisia nestemäisiä kemikaaleja.

Ainerajoitus selvityksen perusteella tehtaan toiminnassa ei käytetä aineita, jotka kuuluvat ainerajoituksen piiriin. ELY-keskus katsoo, että em. selvitystä tulee päivittää säännöllisesti.

Tehdasalueella varastoitavat pölyävät raaka-aineet tulee sijoittaa ensisijaisesti sisätiloihin. Raaka-aineiden kuljetuksista ja siirroista ei saa aiheutua merkittävää pölyämistä ja leviämistä (varisteet) ympäristöön ja tehdasalueelle. Kuljetusväyliä on puhdistettava säännöllisesti. Tuotteita ja raaka-aineita kuljettavat ajoneuvot on puhdistettava ennen niiden poistumista tehdasalueelta. Hajapäästöjen hallinnassa tulee tehdä säännöllistä yhteistyötä Kemira Oyj:n vesikemikaalitehtaan ja muiden alueella olevien toiminnanharjoittajien kanssa tehdasalueen hiukkaspäästöjen minimoimiseksi.

Päästöt ilmaan

Titaanidioksiditehdas on aiemmin (vuoteen 2016 asti) ollut yksi Porin alueen merkittävimmistä rikkidioksidin päästölähteistä. Hakemuksen ja ELY-keskukselle toimitettujen raportointitietojen perusteella tehtaan nykytoiminnan rikkidioksidipäästöt ilmaan ovat merkityksettömällä tasolla. Käytössä ei enää ole merkittäviä rikkidioksidipäästöjä tuottavia prosesseja, kuten rikkihappotehdas ja tuotannon alkupää (ilmeniitin liuos rikkihappoon). ELY-keskus katsoo, että tehtaan siirtymävaiheen mukaiselle toiminnalle ei ole tarpeen asettaa erillistä päästöraja-arvoa laitoksen rikkiyhdistepäästöille ilmaan.

Myöskin hiukkaspäästöt ilmaan ovat vähentyneet merkittävästi tehtaan tulipalon jälkeen. Hakemuksessa on arvioitu, että hiukkaspäästöt vuonna 2018 ovat tasolla 0,55 t kun ne vuonna 2016 olivat noin 14 t. ELY-keskus katsoo, että nykyiset hiukkaspäästöille määrätyt päästöraja-arvot ovat riittävät ehkäisemään ympäristön pilaantumista siirtymävaiheen aikana. Tuotantoprosesseihin liitetyt erotinlaitteistot ja/tai pesurit on pidettävä toimintakuntoisina ja ne on oltava käytössä aina, kun prosessia ajetaan.

Päästöt vesiin

Nykytoiminnassa muodostuvan jäteveden määrä on noin 30 % normaalituotannon määrästä ja jäähdytysveden noin 13 %. Hakemuksen mukaan kiintoaineelle ja raudalle asetetut päästöraja-arvot alittuvat em. vesijakeiden osalta selkeästi. Jäähdytysveden päästöraja-arvosta ei ole vähennetty jokiveden taustakuormitusta, jonka merkitys päästössä on todennäköisesti varsin suuri.

Asetuksessa 712/2014 on säädetty mm. titaanidioksidia tuottavien laitosten veteen joutuvien päästöjen vähentämisestä. Asetuksen mukaan sulfaattimenetelmää käyttävästä teollisuuslaitoksesta vesistöön johdettavat päästöt eivät saa ylittää 550 kilogrammaa sulfaattia tuotettua titaanidioksiditonnia kohden vuosikeskiarvona laskettuna. Hakemuksessa esitetyn arvion mukaan nykytoiminnan sulfaattipäästöt veteen alittavat asetuksen mukaisen tason. ELY-keskuksen tulkinnan mukaan em. asetusta ei lähtökohtaisesti sovelleta tehtaan nykytoimintaan, joka perustuu tuontiraaka-aineen jatkojalostukseen.

ELY-keskuksen arvion mukaan titaanidioksiditehtaan nykyiset päästöt vesistöön eivät heikennä purkuvesistönä olevan vesimuodostuman ekologista tai kemiallista tilaa. Edellä esitetyn perusteella vesistöön johdettaville jätevesijakeille asetettuja päästöraja-arvoja ei ole tarpeen muuttaa siirtymävaiheen mukaiselle tuotannolle. Sulfaattipäästöille tulee kuitenkin asettaa asetuksen mukainen tavoitepäästötaaso. Hakija on ennakkoneuvottelussa (22.1.2019) esittänyt tarpeen johtaa mekaanista vettä jätevedenpuhdistamoon puhdistamon toiminnan varmistamiseksi tuotannon pienessä mittakaavassa. ELY-keskus katsoo, että em. muutos voidaan kirjata lupapäätökseen.

Jätteet

ELY-keskus katsoo, että tuotannossa syntyvien pääjätejakeiden kaatopaikkakelpoisuus voidaan osoittaa hakemuksen mukaisilla menetelmillä. Mikäli tehdasalueella suoritetaan purku- tai maankaivutöitä, tulee kyseisissä töissä syntyvät jätteet raportoida erilleen tuotantotoiminnan jätteistä. Maankaivutyöt alueilla, joilla esiintyy haitta-ainepitoisia maa-aineksia, on suoritettava ympäristötekni- sen asiantuntijan ohjauksessa.

Melu

Ympäristömeluselvityksen (14.6.2017) mukaan toiminnasta aiheutuvat mitatut A-painotetut keskiäänitasot eivät ylitä voimassa olevan ympäristölupapäätöksen mukaisia päivä- tai yöajan raja-arvoja missään mittauspisteessä. Melumääräystä ja siihen liittyvää meluselvitysvelvoitetta ei ole tarpeen muuttaa.

Ennaltavaraautuminen

Hakemus sisältää YSL 15 §:n mukaisen ennaltavaraautumissuunnitelman ja sen liitteenä olevan pelastussuunnitelman. Edellä mainitut suunnitelmat on laadittu täydelle tehdaskapasiteetille ja laitoksella on varauduttu onnettomuustilanteisiin teknisesti. Suunnitelmien mukaan kaikilla säiliöillä, joita säilytetään ulkona tai joissa on vaarallista kemikaalia, on vallitila, joka estää vuodon maaperään tai hulevesiin. Vallitilat eivät kuitenkaan täytä nykyisen lainsäädännön vaatimuksia niiden koon osalta. Ennaltavaraautumissuunnitelmassa on mm. esitetty, että tehtaan uudelleenrakennuksen yhteydessä vuotojen hallintaa tullaan parantamaan huomattavasti, esim. allastuksia lisäämällä. Lisäksi on esitetty, että laitoksen poikkeustilanteisiin varautuminen paranee sammutusvesien keruujärjestelmän takia. ELY-keskus katsoo, koska uudelleenrakennusprojektia ei tulla toteuttamaan, että ennaltavaraautumissuunnitelma tai sitä vastaava pelastussuunnitelma on päivitettävä vastaamaan siirtymävaiheen toimintaa ja siihen liittyviä mahdollisia muuttuneita ympäristöriskejä (mm. henkilöstöresurssien riittävyys ympäristöriskien ja kemikaaliturvallisuuden hallinnassa sekä poikkeustilanteissa, vallitilojen mitoittamiseen liittyvät nykyiset riskinhallintatoimet, sammutusjätevesien hallinta). Päivitetty suunnitelma tulee määrätä toimitettavaksi ELY-keskukselle tiedoksi määräajassa.

BAT

Tehtaan päätoimialaa koskeva BAT-referenssidokumentti (Large Volume Inorganic Chemicals – Solids and Other Industry, BREF (LVIC-BREF)) on julkaistu vuonna 2007. BAT vertailu on tehty vertaamalla toimintaa LVIC-BREF-vertailuasiakirjaan ja horisontaali-BREF asiakirjoihin. ELY-keskus katsoo, että toiminta on vertailun perusteella pääosin BAT:n mukaista. On kuitenkin huomioitava, että vertailu on tehty olettamuksella, että tehdas toimii täydessä mittakaavassa.

Perustilaselvitys

Tehdasta koskeva maaperän ja pohjaveden perustilaselvitys on tehty ympäristönsuojelulain 82 §:n mukaisesti. Näytepisteet sijoitettiin mm. viidelle riskialueelle sekä tulipalon vaikutusalueelle. ELY-keskus katsoo, että näytepisteverkosto on ollut riittävä maaperän ja pohjaveden nykytilan selvittämiseksi siltä osin, kun se on ollut mahdollista (rakennukset ja rakenteet rajoittavat näytteenottoverkostoa). Selvityksessä ei arvioitu maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuutta ja puhdistustarvetta. Osassa tehdasaluetta mm. antimonin pitoisuudet olivat kohollaan. ELY-keskus katsoo, että perustilaselvitystä on laajennettava ja siihen on sisällytettävä arvio maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuudesta ja puhdistustarpeesta viimeistään silloin, kun toiminnan lopettamiseen liittyviä toimia selvitetään. Arvion tekemiseksi näytepisteverkosta on laajennettava.

Tarkkailu

ELY-keskus katsoo, että tehtaan päästötarkkailu voidaan toteuttaa hakemuksen liitteinä olevien hiukkaspäästöjä ja vesijaepäästöjä koskevien päivitettyjen tarkkailusuunnitelmien mukaisesti siirtymävaiheen aikana. Mikäli tehdasalueella suoritetaan purkutöitä tai maankaivuuta, josta voi syntyä poikkeavia jätevesi- tai jäähdytysvesipäästöjä, on tarkkailutiheyttä muutettava ELY-keskuksen kanssa erikseen sovittavalla tavalla. Tehtaan vesilaboratorion on säännöllisesti osallistuttava Suomen ympäristökeskuksen järjestämiin vertailumittauksiin tulosten varmentamiseksi.

ELY-keskuksen näkemyksen mukaan tehtaan vesistövaikutustarkkailuun ei toistaiseksi ole syytä tehdä muutoksia. Vaikutustarkkailun muuttamisesta on joka tapauksessa tarpeen päättää uudestaan viimeistään siinä vaiheessa, kun tehtaan toimintaa ollaan kokonaisuudessaan lopettamassa.

Toiminnan lopettaminen

ELY-keskus on luvan haltijalle esittämässään (28.11.2018) lausunnossa todennut, että koska Porin titaanidioksiditehtaan voimassa olevassa ympäristölupassa ei ole toiminnan lopettamista koskevia määräyksiä, on ympäristölupaa tarpeen muuttaa. Edellä esitetyn perusteella ELY-keskus on edellyttänyt, että luvanhaltijan tulee jättää lupaviranomaiselle hakemus toiminnan lopettamista koskevien määräysten lisäämiseksi titaanidioksiditehtaan ympäristölupaan 28.6.2019 mennessä. ELY-keskus on edelleen todennut lausunnossa, että luvanhaltija voi vaihtoehtoisesti myös

pyytää lupaviranomaista käsittelemään toiminnan lopettamista koskevat asiat nyt vireillä olevan tehtaan toiminnan muuttamista koskevan hakemuksen yhteydessä.

Aluehallintovirasto on 22.1.2019 pidetyssä lupahakemusta koskevassa neuvottelussa todennut mm., että vaikka nykyinen hakemus ei koske toiminnan lopettamista, voi lupaviranomainen kuitenkin ympäristönsuojelulain edellytysten mukaisesti antaa nyt vireillä olevan hakemuksen johdosta annettavassa päätöksessä myös tarpeellisia toiminnan lopettamista koskevia yleisiä lupamääräyksiä.

Ympäristönsuojelulain 94 §:n mukaan, jos ympäristölupa ei sisällä riittäviä määräyksiä toiminnan lopettamisen varalta, lupaviranomaisen on annettava tätä tarkoittavat määräykset. Edellä esitetyn perusteella ELY-keskus katsoo, että toiminnan muutosta koskevassa päätöksessä on ympäristölupaan lisättävä tarpeelliset toiminnan lopettamista koskevat lupamääräykset. Lupaun tulisi sisällyttää toiminnan lopettamista koskevat määräykset ainakin maaperän ja pohjaveden suojelusta (mm. arvio maaperän ja pohjaveden pilaantumisesta ja puhdistustarpeesta), käyttämättä jääneiden raaka-aineiden ja kemikaalien toimittamisesta asianmukaiseen ja turvalliseen käsittelyyn, jätehuoltotoimista (mm. alueella olevien prosessijätteiden ja muiden jätteiden toimittaminen käsittelyyn), vesiensuojelutoimista (mm. laskeutusaltaiden pohjalietteitä koskevat toimet), ympäristön tilan tarkkailusta (mm. kaatopaikka- ja pohjavedet, merialueen tarkkailu) sekä toimista, jotka liittyvät tiiviisti teollisuusalueella oleviin muihin toimintoihin (alueen infran ylläpitäminen) kuten vesilaitos, jätevedenpuhdistamo, jne. Määräykset voidaan ELY-keskuksen näkemyksen mukaan antaa esimerkiksi siten, että toiminnanharjoittajaa veloitetaan määrääjässä esittämään toimivallan puitteissa lupa- tai valvontaviranomaiselle toiminnan lopettamista koskevia eri selvityksiä. Esimerkiksi tehdasalueen maaperän pilaantuneisuutta ja puhdistustarvetta koskeva arvio tulee määrätä esitettäväksi ELY-keskukselle.

Tämä asiakirja on sähköisesti hyväksytty. Asian on esitellyt ylitarkastaja Fredrik Klingstedt ja ratkaissut yksikön päällikkö Lassi Liippo.

Tämä asiakirja VARELY/1130/2015 on hyväksytty sähköisesti / Detta dokument VARELY/1130/2015 har godkänts elektroniskt

Esittelijä Klingstedt Fredrik 01.02.2019 14:44

Ratkaisija Liippo Lassi 01.02.2019 14:54